

Latweeschu Nwises.

Nr. 18.

Zettortdeenâ 29. April.

1854.

Druckts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Karra-sinnas.

Ar raksteem un wahrdeem brehz par S—3 mahzitaju, ka leeldeenâs iappâ ne kahdas karra-sinnas. Kas ne kaisch karra-sinnas lassih? Naw gruhti. Bet kad S—3 mahzitajs no pulkstien 7 rihtôs lihds 5 wakkarâ swehtku deenâs basnizâ un tad ar spreddiku rakstischanahm lihds pufsnaktei tâ nopuhlejees, ka rohkas, kahjas, gars un dwehsele nogurruschas, tad lai raksta karra-sinnas! Tahs ne stahw ne fur gattawas, kâ rudden ahboli pee kohku sareem. Arri ne suhta ne weens gattawas, lai tik Hoffmanns drucke. Schulzam leelas un masas Wahzu Nwises jalassa par nakti gultâ, tad, — kâ rijsturrâ tweeschi, kâ seewinai grikki kad gribb tairiht labbus griffu-pu-trainus — smalki jasihja wiffas eenaidneeku un draugu sinnas; jo Wahzu Nwises stahsta schis tâ, tas tâ, ka duls warr palikt, ja wiffu us wahrdu gribbetu tizzeht. Pats sehshu Selgawâ pee rakstama galda, bet Kreewi kaujabs ar Turkeem, Calendereem un Sprantscheem gan muhsu, jau mellâ juhâ, gan tabtu tabtu pee Dohnawas, gan Afiâ, gan atkal Greekeru semmê schâ tâ eet. Tad lai nu dabbu wehtekli un feetu garru un leelu deesgan! Apdohma nu rjneeka behdas un swedrus. Tas gars gan irr labbprahtigs puhletees par mihleem Latweescheem, bet mas ta spehka un pa dauds to darbu. — Bet lai nu eet dubbulti, swehtku par radu gribbedams ismaksht, un jeshu tee, kas sawus stahstus mihligi suhta gan fleegs, ka tahs karra-sinnas par dauds garras un panem wiffu lappu, tomehr dohshu papillam.

Pa muhsu juhru Calenderi un Sprantschi wehl medd pehz prezzes laiwahm, wiffadu wiltibu darridami. Usseet us saweem kuggu mastakohkeem Kreewu woi arri Pruhshu jeb zittu karrogu, lai tik muhsu prezzes kuggi drohschi nahk, tad tohs sanehmuschi nagôs kâ kakkis pelli, peepeen pakkatâ un wedd par laupijumu prohjam. Ar tahdu wiltibu kahdam Nihgas kaupmannam jaw 4 laiwâs panehmuschi. Ir mellâ juhâ uslikkuschi Calenderi Gistriferu karrogu 2 Kreewu kuggus gribbedami panemt. Weeus mannigs buhdams ismuzzis pee laifa, ohtru panehmuschi un pesehjuschi — bet Kreewu karra-liwâs to dabbususchas sinnaht, strehjuschas pakkat. Calenderi ne warredami zittadi isbehgt, pahrgreesuschis striffus un palaiduschis Kreewu-kuggi wakkam, bet zilwekus aiswedduschis prohjam. Ar to paschu stunsti panehmuschi arri kahdas laiwâs muhsu juhâ, pee Sweedru semmes. Bet weens kuggineeks, arri gudrineeks buhdams, peedstirdinajis tohs Calenderu saldatas ko bij likkuschi par wakti us to kuggi, tad par nakti striffus pahrgreesis ar ko bij peeseets pee karra-liwahm un tad eenuzzis kahdâ Sweedru ohstâ. Taggad eenaidneeku-karra-kuggi gluhu Binnu-juhâ kahrodami pehz Rehweles ohstas.

Muhsu Kungs un Keisers dahwinajis sawam Generalam Lüders augsto sw. Andreija gohdasihmi ar dimanteem puschotu, Generalam Schilderam un Kozebuan Alexander-Newski leelo krustu ar dimanteem un Generalam Dubinski to leelaku Annes krustu un Balkawneekam Mirbacham (no Selgawas) seltu sohbinu ar wirkrastu: par

drohschu karroschanu, talabb, ka ta muhsu karra-spehku ar tahdu gudribu pahrwedduschi pahr Dohnawu. Nu Kreewi winapuss Dohnawas to semmes gabbalu to sau; Dobruscha panehmuschi un ir tohs pilsehtus Mazinu, Isakzu, Isowu, Babadagu, un schinnis deenas wehl Zernowadinu pee Dohnawas un Kistendse pee mellas juhras, Turkus ar ween apakkat dshidami. Ir tohs wezzus stiprus muhrus un walles to wezzi Keemeru Keiseri no Dohnawas lihds mellas juhras kahdas 10 woi wairak juhdses garrumâ taifijuschas, un fur dohmajam ka Turki itt stipri un ilgi turreschotes, Kreewi panehmuschi. Turki isbeedinati un ne warredami sagaidiht par paligu to karra-spehku, kas lihds schim pee Kalawatas bij sakrahjees, zerredami ka Kreewi te eeschoht pahr Dohnawu, eet atpakkat us teem pilsehteem Schumla leelâs Balkana kalnds un us to stipro ohstu Warnu, bet behgdami sawu paschu semmi islaupa ka rasbainiki. Pilsehtus un zemus islaupa, kristigus zilwekus breefmigi nokauj, seewas un meitas aishwedd probjam, tad nammus nodedsina, ja til Kreewi teem naw par ahtri us pehdahm pakkat un to aiskawe. Tapat arri darrijuschi tanni ohstâ Kistendse pee mellas juhras. Tâ ka pirmee Kasaku pulki rahdijuschees, tee wiffus kristigus zilwekus aplahwuschchi un tad ismukfuschchi us Entlenderu karra-laiwahm kas meerigi stattijuschees, ka schee pilsehtâ darrijuschi. Tâ darroht wiffu wairak tee Turki kas ne irr pilnigi soldati, bet Wilhtschchi, tahdi karra-wihri, to Turku Keisers ahtrumâ sagrahbis un sa-azijnajis no wiffadahm negohdigahm tautahm Ashâ, kas radduduschas ka laupitaji pa tufnescheem dshwoht un no warras darbeem pahrtift. Tahdu Wilhtschu Turkeem irr leels pulks — tee gan stipri karrotaji, bet gruhiti sawaldijami un labbpraht darra warras-darbus pee eenaidneekeem ta pee Turkeem. Tapat un wehl gruhitaki darra taggad karrodami ar leem nabbagâ Greekeem Turku semmê.

Schee gan jo deenas jo wairak pazellah prett Turku Keiseru, bet eet gan schâ gan tâ. Ir lohti firdigi un stipri kauschanahs, bet teem naw ne kahdi ihsti karra-eerohtsch un tikkai tee leeli-gabbali, to Turkeem kauschanahs warr panemt. Wehl Entlenderi un Sprantschi panemm wiffas laiwas, ar to draugi teem subta karra-leetas. Arri Turku Keisers sadusmojees par Greekeru walstis Kehnina, ka tas saweem laudim ne leedscht saweem tautas un tizzibas brahleem Turku semmê eet paligâ, pawehlejis, ka wiffseem Greekeem kas mahjo Konstantinopoles pilsehtja-eet tuhda! ahra, un tâ tad kahdi 25 tuhstoschi, baggati un nabbagi leelâs affarâs isgahjuschi, ne sinnadami fur nu palikt, jo fur eet. — tur neschehligi Turku soldati! Wo Deewin, kahds ne-isteizams pohsis, kahdas breefmas fur karsch zehlees!

Kad seema nu pagallam un ihstais karsch sahjees, tad muhsu Keisers sawu wiffaugstaku karra-leelkungu, firmo wezzu wihru Paskewitschu, to paschu, kas 1829 Turkus un Perserus, 1831 Pohlus un 1849 Ungerus tif maktigi uswinnejis un wiffai pofaulei ka Generalu Meisteris sinnams, un taggad Warschawâ Keisera weetâ Pohlus wal dijis, nosubtijis us Dohnawu. Wezzais panehmis lihds 26 tuhstoschus Dragohneru (jachtneekus) to pats par brihnumu isfoblejis Atraddis pee Dohnawas wiffu par labbu un pawehlejis to stipro Turku pilsehtu Silistriju pee Dohnawas aplenzeht. To nu dikti spadocht un schaujoht ar bombehm, (tas irr, tad das leelu leelas widdi tufschas lohdes, ka peelahdetas ar pulveri un dselles gabbaleem gaisâ streejoht eededsinajahs, un tur so sprahgdamas fur nokriht, tad wiffapfahret wiffu sadragga un eededsina) — tâ ka ilgi warreschoht turretees. Arri pawehlejis, la wiff Kreewu karra-spehks, kas seem pee Kalawatas us wakkara pussi ar Turkeem kahwees nahchoht wairak us rihta pussi ar zitteem Kreewem penemmt tohs pilsehtus, kas wehl pee

Dohnawas. Leelas kauschanahs taggad gan naw bijuschas, bet nu gan warr gaidiht ka buhs.

Pa tam Calenderi un Sprantschi brauz schury turp va mello juheu, saldatus nu prom-janti wesdami us Warnu un us to pussi fur muhsu Kreemi Turkus dsenn. Arri tihko muhsu baggatu leelu pilsehtu Odeffa pee mel-las juhras panemmt. Ja tik warrehs! Wehl publejabs leels kuggu pulks tohs 25 tuhftos-chus Calenderus un 50 tuhftoschus Spran-tschus, fo tee sohlijuschi Turkeem par paligu fuhthit, nowest no Calenderu un Sprantschu sem-mes, bet tik ahtri ne eet. Tikkai kahdi 8 tuhft. Calenderi un 25 tuhft. Sprantschi effoht atwesti pee Gallipoli winapuss Konstan-tinopoles bet atnaktuschi lohti fuhdsahs ka Turki teem tur nei gohdigu kohrteli nei pa-pillam maisses gahdajuschi. Kur nems, kad pascheem naw, jo tur maise aylam un par dauds jaw dahrga palikkuse. — Kamehr tee wissi salassijees un atnahs farra-weeta, mehs labbu gabbalu jaw buhsim us preekschu Kuruschi.

No Turku rohbescheem Asia fur seem tik brangi islahwuschees tikkai dsird, ka taggad tur kahdi 200 tuhftoschi Kreemi gattawi stahw; ka Turkeem gan arri salassijees leels farra-spehks, bet Calenderu un Sprantschu wirsneeki, kas nosubtiti to ayluhloht, brehz ka teem tur truhstloht gan maisses, gan karra-leetas, un ka Turkeem ne effoht ne kahda labba duhscha. Dsirdes kas buhs. Lai Deems swehti muhsu Keiseru un winna speh-ku, kas eet Krisium par gohdu. S—3.

No Birschumuischas.

15. April d. Scho gadd' pawassara wehlu rahdabs, arri zetta putni wehlati atkrehjuschi. Rudsischti nekur ispuuschti bet tee ne warr eeselt fausuma un sultuma dehl; wehl grihstu sahli ne fur ne reds.*) Zetti tik sausi ka wassaras wid-da, uhdens pluhdi irr masi, un arri Dauga,

*) Taggad par brishnumu ahtri un sausi wiss sekk. S—3.

wa ne fur irr kahpusi pahf saweem frasteent. Bet lohpu barribas truhkums irr lohti leels un par ne kahdu naudü warr seenu woi sal-mus pirt. Kam pee mums ne eetaisa feena un salmu magasihnes? Kahdu leelu paligu tahs nestu! Laudis gan sawas aitas un zuhkas isdsenn lauka, bet fo tahs tur warr atrasi? Art wehl ne warr, jo sem-me wehl safallusi, un kad arri retti kahda filta deenina muhs eepreezina, tad atkal stipra naktis salna irr klahi un seemela un rihta wehsch pusch ar aufas-spehku ka arri pee deenas ne warr bes kaschoka eet. Lai schehligis Deems mums drihs dohd fittaku laiku Mehs palau-jamees us winna schehligu sohlschann: Ka-mehr deenas wirt semmes buhs ne-mettefees sehshana un plauschana, auf-stums un karstums wassara un seema, deena un naktis.

Birma leeldeenâ Jakobstättâ weens schih-da nams nodegge un weens ohtis nams tay-pe isahrdrhts, lai ugguns ne eetü tahlak. Saimneekam leela skahde, jo dauds linnu un brandwihna sadegge. Bet paldees scheligam Deewam kas zittus pilsehta nammus irr is-glabbis no ugguns leesmahm. S.

No Rihgas.

(Sattees Nr. 17.)

Dahrfa augli. Pawassarâ jau labbi agri woi paschâ seemâ wehl un zauru wassaru rihdsineeki wissadus dahrfa-auglus pirt no kreemu dahrsneekem, bet tohs dahrfa-auglus, fo par seemu turr pagraba, teem peewedd wisswairat Slohkas semneeki. At tawas lee-las brangas burkanes, beetes (swikkus), selle-rijes, kahpostu galwinas, fo ruddeni ar sawahm laiwahm dsenn us Rihgu. Weens Slohkas saimineeks Jahnis Ramberg jo brangus dahr-fa-auglus bij islizzis us israudsschann, ta pat arri trihs Rihgas dahrsneeki. Weens no teem Schoch, bij islizzis 64 sartes kartuppelu. Dasch labbais nu gan sazzih, fo taf pee teem stattitees, tahdi paschi kartuppeli wissi.⁴

Bet kas pats ar sawahm azzim tohs redsejis, kas ta nesazzihs wis, bet leezinahs, ka katra farte taf bij sawada, it ka pee behrses wiffas lappas irr behrsu lappas un taf neweena tihri tahda patti ka tahs zittas. — Rihgas kohpmannis, Robiani, bij islizzis turkufweeschus ko arri sauz: Mais, kas brihnum raschigi esfoht, jo 1850ta g. winsch dahrsä effoht isdehstijis 28 grandus, ko no Indijas dabbujis atshutitus un pehru ruddeni jau 8 puhrus dabbujis. Schehl ween, ka muhsu widda rettu kahdu reisi par muhsu waffaru teek gatawi.

Slofkas meschakungs bij atstellejis diwas fartes dedsamu wellenu. Jo mesch eet masumä, jo pee scheem welleneem buhs jakerrahs. Widsemme ween pehrnaja gadda us krohnamuischahm 4461 kubizaffis tahdu wellenu malkas weeta bijuschas un labba teesa mescha ar to irr taupihya.

Semneeka zilweku rohkas darbi. Te bij ko stattitees un te bij redsama latweeschu mudriba un uszihtiba un zil tee jau mahzjuschees sawus rohkas darbus til smalki un til smulki strahdaht, ka stattitajam un pirzejam tee jo peemihligi. Jggauni ne weenu rohkas darbu nebij atstellejuschi. Willanu drehbju bij dauds, bet par zittahm teizamas tahs, ko Strihkes muischas (krohna-muischas) semneeki bij atstellejuschi. Tee paschi arri bij suthijuschi tohs wislabbakus galdautus, salwettes un dweetus, til labbus, ka brihnums ween, ka us prastahm semneekustillehm semneeku wehweri tahdus warrejuschi isauft, un ka teem pa 20 un pa 25 rubl. gohda malkas ismalkata. Raunes wehweris dabbuja 15 rubl. gohda malkas. Wiffas austas leetas, woi gultudekki, woi preefschauti woi drehbes westehm jeb lindrakeem bija smulkas; spitschu gabbals, ko Turraides Trihne Eglite stellerjusi bij tahds, ka schihdu kupschis to pahrdohdams nolahdetu meesu un dwehseli, ka esfoht wahzsemme kimpuldas, un Preefula mui-

schas Marie Bille bij suthijusi kreflu ischuhu ta, ka paschas Londones schuejas mamselles labbaku jau neischuhus wis.

No kohka darbeem bij jo teizams to tohrna muddelis (munsturs) pehz ka pehr Zehsu Lutera basnizai tohrni uszehlis Preefula muischas faimineeks Mahrzis Sahrums. Schie Mahrzis, no wezzas semneeku zilts, pats no femis ar sawu muddigu prahtu palizzis par jo leelu buhmeisteri, un ne mas neismahzjee pee kahda meistera dauds stipras, smulkas eb kas ushubwejis us krohna- in leelkundu muischahm, irr Drustesmuischas Lutera basnizai par teem gaddeem 1836 libds 1838 usmuhrejis, par teem gaddeem 1839—1842, Sefebenes Lutera basnizu, un 1840—1843 to kreemu basnizu Zehsis un wiffas ehkas, kas pee tahs peedert. Bet jo leelu buhmeisteri gohdu tas panahzis ar to Zehsu Lutera basnizas tohrni, no 17 affis augstu, pehrnaja gadda irr uszehlis us to 13 affi un 2 pehdas augstu wezzu muhri. Scha tohrna muddelis, 7 pehdas augstis, pats leelais smulki darbs. Ta augstu kundu beedriba, kas eezelta us to, lai spreesch, kurri no teem, kas sawus rohka darbus atstellejuschi, pagohdinajami ar me gohda malku jeb gohda sismi, spreedede, ta da Mahrzis effoht pagohdinajams ar to malku un sudraba gohda sismi, (medalku), jo winna darbi ne ween winnam pascham effoht par gohdu, bet mahzoht arri winna tautas bratikus, zil arri semneeka zilweeks warr pelnise un panahkt gohda, kad pats pehz to dsennah un muddahs ween.

(Turplitam wairak.)

Gluddinaschona.

Pee J. H. Hoffmann un A. Johannisohn Zelgardi un Harry Dohnberg Leepaja warr dabbuht: **Padohna dewejis semmes kohpeem**, jeb setta granda firdamihreem arrajeem fatrahti par prahta zilla schanu un lauzigas labblahschanas wairoshamu. Sarastihis no G. O. Leppelwitsch, Kursemmes kopschanas beedribas pateefiga lohjekta. Malka eeseets 90 fudr.

W r i h w d r u c k e h.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blaesé, Jenfor.

No. 127.

No Engures draudses.

Brihnodamees twarr buht, dr. m., lassifi no Engures draudses, un ar galwas grohsifchanu prafsi: Engures draudse, kurea faktina ta gan irraid? Zetwim to faktinu sifmeschu: trihs juhdsu no Lukuma pascha juhrmallâ kahds rags juhrâ ideet, un pascha gallâ kahdu jauku basnu ar tohrni atraddisi, ta irr Engures draudses basniza. No schihs basnizas staiga garr juhrmallu us Nihgas puffi lihds Widfemmes nowaddam un atkal ohtra puffe garr juhrmallu kahdahs 3 juhdses un tu ar Engures draudsi labbi eepasifees. Kahbus 6 zeemus atraddis pascha juhrmallâ ee-eij kaut kahdâ buhbinâ un prassi: fur juhsu mahzitajs dsihwo un atkal katrs atbildehs: paschais wifsmasakais behrnifsch, kas mahf runnaht, ne tahli no basnizas mahzitaja muischa un ne tahli no turrenes skohlas namâ.

Ja kahds preefsch kahdeem fescheem gaddeem buhtu atnahzis, tad gan galwu krattidams buhtu fazjizis: woi tad draudse til maf farwu basnizu mihtu turr, fur to mihtu waffarinu bauda, fur to preezas mahzibu daudseem par eepreezimaschanu fluddina? Woi tad schi teef maf scho weetinu gohdâ turr to pawiffom ne aptohpdama? Woi tad basniza naw ta mahte, kas tam Kungam Jesum Kristum behrnizus no jauna dsemde? Woi tad nu wiffa draudse ne twarr fapulzinatees wezzai mahtei jaunu apgehrbu un zeppurinu doht? Jo leetus tezzin teff zaur un no ahrs un eefschpuffes winna til nejauti isstatahs, ka drihs ne tizz ka ta effoht basniza. Zeesa gan, bet woi tad ne sinni tapat farwâ starpâ ka daudskahrt paschi behrni ar wezztehtwu un wezzmahti isdsihwo? Un ne schai wezzmahtei ne twarr ar kahdeem kapekeem kahdu apgehrbu nopirkt, bet winnas apgehrbs dauds dahrgaks, ta ka drihs wiffa draudse nespehj to peegahdaht. Tomehr winna pawiffom bes kohpschanas ne palikke wis. Ar schehligu prahtu Pleenes leelstungs preefsch peezeem gaddeem wezzai mahtei jaunu zeppurinu eefschinktoja

un ar preeku draudses lohzeffi scho zeppurinu winnai uslikke wirsû un muhrneeks to zeeti aidimuhreja. Bet ar zeppurinu twen idtikt aukstâ seemaslaikâ gruhta leeta. Tad nu ta augsti zeenjama krohna-waldifchana eefschelohjâhs pahf winnu un naudu un balkus wehleja, un leezineekus iskrattija un ar wiffu spehku eefahze buhtweht. Bet af ka nu wezzmahtite isstattijâhs! Zuntu nowehme, seenas israhwe, lohguâ iszehle, grihdus isplehse, un gluschi pliftu nogehrta tahs eefchas wiffseem putnineem bija redsamas. Winnu ruddeni to darbu eefahze. Gan nu bija gruhti jazeesch par to seemu isphostitâ weeta faet un to Deewa wahrdu klausiht, bet ta zerriba wiffas firbis eefildija ta ka dauds ne rehfinaja par to aukstumu: tomehr wifsfliktakâ laikâ brihscham mahzitaja muischâ, brihscham atkal Apfchuzeema sahlê, to Zerfstenes leelstungs schehligi eeruhmeja, basniza bij jaturr; un ta nu puhlejamâ lihds pawaffaras laikam. Pawaffaras laikâ pehz leeldeenâs swehtkeem eefahze no jauna buhtweht, un reds, lihds desmitai swehtdeenai pehz waffaras swehtku atwehtes tad ar basnizu til tahli bijam tappuschi ka preeks bij usstattitees: weegls zeppurinsch bij galwâ, no darwu us dehleem usfisteem papireem (Pappdach) apgehrbs jauns: seenas ar eljes pehrwi mahletas, un ar teem jauneem lohgeem ar leelahm ruhthem wezzmahte ta ka ar gaischahm azzim us to klahrbuhdamu zeemu skattahs, un tas gailis pascha tohrna gallâ wiffseem ussauze: effi nomohdâ un luhdsi Deewu, ka tu kahrdinaschanâ ne krihti. Un nu eefim basnizâ eefschâ: zil jauki tur wifs isstatahs. Zau drihs wifs pa jaunu; jauni grihbi, seenas ar kalki ismestas; jauns altaris, ar jaunu altara bildi, jauna kanzele, wifs ar farkanu wadmalu apfist, un paschâ jaunâ kohri jaunâs ehgeles, un wifs baltâ ar feltu. Wezzmahte ka us swehtkeem bij ispuschkota.

Bet, ta nu prassiseet, fur tad wiffu to effect dabbujuschi, woi krohna-waldifchana wiffu dewe? Gan winna to ehku likke ustaisiht un no eefschpuf-

Fes tapat wiſſu uſtaifiſja, bet kur tad tahs ehrgeles zehluſchees? Starkis ſinnams tahs ne atneſs ka maſus behrninus, bet klau nu ka notikke. Kahdu luhgſchanaſ grahmatinu biju ſarakſtijiſ, ko Pleenes leelokungſ us Peterburgu braukdams nehme lihds, un ſcho grahmatinu wiſſſch teefſcham aiſſuhtija pee Winnaſ Keiſeriſkaſ gohdibas paſchaa augſtaſ Keiſereenes un — ar ſchehligu prahtu Winnaſ ar paſchahm rohtahm 75 ſudraba rubuluſ preekſch Engureſ baſnizaſ ehrgelehm dahwinaja un nu tee zitti Keiſeriſkaſ gohdibas lohzekti pakkala ne palikke wiſ, bet pa 25 ſudr. rubbuleem tapat dewe un zitti ſirbſſchehligi Peterburgaſ kungi wehl peepalihdſeja un eekam dohmaja naudaſ preekſch ehrgelehm klaht. Patte draudſe tapat ar labbu prahtu ſatvu teeſu peelikke klaht katrs pehz ſatwaſ rohziſas un nu wiſſu warreja iſdarriht: pee Ermanna kunga Leepaja aſſſelleja tahs ehrgeles preekſch 300 ſudr. rubl. un par altara bildi kahdaſ 50 ſudr. rubl. pee tahs nau- daſ peelikkam klaht ko krohna walbiſchana bija weh- lejuſi. Seemaslaika nu taſ Miſſcheſ zeenigs leel- kungſ ar ſatvu ſchehligu prahtu tahs ehrgeles litte attweſt, patſ Ermann kungſ pehz tahm atmahze, tahs ehrgeles uſſtelleja un paſcha ſeſdeena preekſch 10 ſwehtr. pehz waſſaraſ ſwehtku aſſwehtes Major Tieden kungſ altara bildi attwedde, patſ puhldameeſ, ta ka wiſſſch ar preeka pilnu ſirdi mihligi par wiſſu to laiku bija darrijiſ un nu paſcha ſwehtdeena til tahli bijam tappuſchi, ka pirmâ reiſe jauka iſpuſch- kora baſnizaſ warrejam Deetvu teikt un ſlatweht. Wiſſai draudſei ta deena bija ſinnama un no wiſ- ſahm mallu mollaſhm pulkſ zilweku ſanahze, ta ka ruhmi paſcha baſnizaſ ne dabbuja wiſ.

Kad nu tai paſcha ſwehtdeena baſnizaſ pahrau- diſchanaſ bija, tad taſ miſſaiſ zeenigs Sahtes mahzitajſ, muſſu pratwehſtſ, ar ſatvu beedri Bal- gallaſ zeeniga mahzitaja un wehl zitti kungi bija klaht. Wiſſa draudſe nu ſapuljinajaſ preekſch baſnizaſ durtoim. Saulite til jauki wiſſanu apſpihdeja ka preekſch bija uſſtattiteeſ. Deſmita ſtundina nu taſ pratweſta kungſ ar ſatvu mihtu beedri, un Engu- reſ mahzitaja lihds ar wiſſeem 16 baſnizaſ wehr- mindereem, teeſaſ wihreem un preekſchneekteem wee- na pulka us baſnizu aiſſgahje un Major Tieden kungſ pee baſnizaſ durtoim ar aſſleghu rohtaſ gai-

bija. Miſnaktuſcham mahzitajam ſcho aſſleghu wiſſſch nodetwe ar teem wahrdeem: taſ kungſ deb- bekiſ lai ſwehti juhſu ee-eeſchamu, juhſu wahrduſ un darbuſ! Nu mahzitajſ durtoim aſſlehdſe un ar wiſſu pulku, mahzitaji papreekſch, baſnizaſ ee-ahje to dſeeſmu dſeedadami: lai Deetvu ſlatwejam, Nr. 751 w. dſ. gr. un us altari kahpdami tee 3 mah- zitaji zekkoſ meſdameeſ Deetvam pateize kluffa luhg- ſchanaſ. Pehz beigtas dſeeſmaſ nu Engereſ mah- zitajſ ar kruſtu ſihmi baſnizu, altari, kanzel un ehrgeles eeſſwehtidams eeſſwehtija, tad zekkoſ m- da- meeſ tam Wiſſaugſtaſkam ar ſtannigu baſſi po eize un par Winnaſ Keiſeriſkaſ gohdibas Keiſeri un Keiſereeni, un Winnaſ Keiſeriſkaſ gohdibas lohze- keem, taſ ſchehligi palihdſejuſchi un par teem zit- teem Deetvu luhdſe un Deetwa ſwehtu Garra par ſewi un par wiſſeem ſanaktuſcheem no debbeſim noluhdſe un tad ar pilnu ehrgelku ſtannu to dſeeſmu: lai wiſſi Deetvam teiz u. t. j. pr. dſeedaja.

Al miht. laſſitajſ, ja buhtu klaht bijis; pateſi taſwaſ azzis tapat ſauſaſ ne buhtu palikkuſchaſ bet lihds ar teem ſirngaltweem gan tewim tapat preeku- aſſaraſ buhtu no azzim birruſchus, jo ko tehtvu tehwi ne bij redſejuſchi, taſ nu bij redſame, tahdaſ jauka iſpuſchkotaſ baſnizaſ Engureſ draudſe wehl ne bija ſanaktuſi. Zil jauki ehrgeles aſſkanneja un zil drohſchi ikkatrs apbehdinahtſ grehtu naſtu neſſis, taſ ſchinni paſaulê tam Kungam Jeſum labpraht- pakkal gribbeja ſtaigaht to altara bildi uſluhtjoja kurrâ noſſhmehtſ, ta taſ Kungſ Jeſuſ pa juhri ſtaigadamaſ Behteram tam maſtizzigam juhreâ grim- muſcham to rohtu paſneedſ un wiſſana maſtizzibu ap- rahj. Pateſi ſirbſ no preeka lezz wiſſuwaſrak pir- maſ reiſe ſanaktuſcheem.

Pehz beigtas dſeeſmaſ nu baſnizu noturreja un mahzitajſ par to ſwehtdeenaſ ewangeliumu Luht. 19, 41—48 ſpreddiki teize ta: kureſch Deetwa namis irr ihſtſ Deetwa namis, prohti taſ: kur Deetwa wahrdeſ ſkaidri tohp mahzihtſ un kur ſchis Deetwa wahrdeſ pareiſi tohp ſanemts. Tad wehl taſ zee- nigs prahtweſta kungſ draudſei jo ſirſnigi pee ſirbſ litte, lai draudſe no ſatwaſ puſſeſ gahda, ka ſchis jaunais Deetwa namis wiſſnai par Deetwa nammu paleek un lai wiſſana no Deetwa ſwehta garra apgai- ſmota peeaugdama peeaug eekſch aſſiſchanaſ muſſu

Kunga un Pestitaja Jesus Kristus un eeksch wisseem labbeem darbeem, draudsi uskubbinaja lai fatuus behrninus audsina eeksch Deetwabhjafchanas ar labbu preekschihmi teem papreeksch staigadama un tad nu tee behrnini bij pahrklausiti, tad wehl ar swehtischanas wahrdeem draudsi atlaide.

Wahzu basnizu beidsiht nu tee mahzitaji, pasihstami, wehrminderi, teefas wihri mahzitaja muischa sapulzinajufchees, scho preeka deenu Deetwu pateidami nobsihwoja. Kalab nu gan, draugi, wisseem to sinnamu padarrijs? Talabb ka wiffi weenas tizzibas beedri effam un weenas meefas lohjekli eeksch ta Kunga Jesus Kristus un tas Apustuls Behters fakka: lihgsmojeetees ar teem lihgsmeem un raudait ar raudadameem. Lihgsmojeetees ar mums, ka Deetw mums schehligs bijis, bet raudait tapat ar mums par teem nabbageem kam wisstweenalgi, ka ta tweeta, fur retti tee sanahl Deetwu pecluhgt, ischkattahs, jo ne warru wis ka tas mihlais zeenigs Durbes mahzitajs Lattveeschu Awwis. Nr. 40, 1853 teikt: no ne weena ne redsu ka winnam tas gruhti nahkafs. Deesgan bij brehtschana un waideschana. Bet pateizam teem kas ar preezigu prahtu pee basnizas pahrtaisfchanas palihdsejuschi un fatwas mihlestibas dahwanas basnizu ispuschoht ar preezigu prahtu atneffischi, winnu wahrdu atraddisi pa peeminnu us behrnu behrneem basniza farakstitus. Deetw tad Kungs lai nu palihds, ka schinni ispuschototä tweeta tas Deetwa wahrds atskannetu daudseem par preeku, un par sirdseedrohschinaschanu teem kas us to Kungu Jesu Kristu tizz, bet par affu sohbinu teem kas wehl pehz fatwas eefahroschanas staiga. Bet ikkatras lai fatwa tweeta to Deetwa wihnakalnu apkohpij ar to spehtu ko pato Deetw winnam dewis.

Seiler.

**Kur juhfu manta irr, tur buhs arri-
dsan juhfu sirds.**

(Matt. 6, 21.)

Kahdeem wezakeem nomirre winnu weenigais behrninsch, ko tee gauschi mihloja. Bet to Kungu fatwu Deetwu tee wehl nepasinne un nemihloja, nedf par winnu daudf ko behdaja. Tadehl palikke tee

nu pahreeku noffummufchi pahf fatwa behrnina agru nahwi un nebija eepreezinajami. Mahzitajs pee teem atmahze, bet tee tam kurneja pretti un waimanaja: par ko gan Deetw winneem ta gruhti esfoht darrijs? Tad nu mahzitais teem ta atbildeja: Tas mihlais Deetw irr stipri kahrojis, wiffmafak to ee nu dwehfeli no juhfu mahjahm eedabbuht fatwas jaukas debbesmahjäs eekschä. Paschi juh negribbejuschi turp nahkt; tad winsch nu jumf scho behrniu panehmis; kas sinn, woi juh arribsan tam nu ne dsihfitees paffak. Klausait kahdu lihdsibu: Kahds gans bija fatwam atwim paschu wisflabbako barribu salizis kuhli un tahs kuhsdurwis itt plafchi wakka atdarrijs, lai tahs atwis to jauku barribu jel eeraudfitu, kuhli ee-eetu un pee tahs barribas preezigas buhtu. Bet tahs nenahze eekschä. Kautgan winsch tahs ar fatwu lehnigu gannabalsi itt laipnigi fauze un labbinaja, — kautgan winsch arribsan ar affu rihtsi ais tahm bija un tahs peespeede, tad tomehr sittahs winnas no tahm atwehrtahm durwim atpaffak, itt ka akkas un siulbas. Tas gans nehme tad nu paschu jaunako jehrinu us rohkahm un eenesse kuhli. Nu tezjeja arri tahs zittas atwis tam lihds un nahze labprahtigi eekschä.

Mihlojeet to Kungu Jesu un klausait winna balsi, tas irr tas labbais Gans.

Mihlojeet to Kungu Jesu un staigait winnam paffak, tas irr tas dahrgais Deetwa Jehrds, tas mihlais Deetwa- un ziltweku behrnd, kas wairaf zeenijams, ne ka zils kahds weenigais mahtesbehrnd. Winnam swehtijam Leeldeenu un Debbesbraufschana dswehtkus. Zaur winnu arri paschi peedsihwojam fatwu Leeldeenu un Debbesbraufschanu.

Kur muhsu manta irr, tur buhs arri muhsu sirds. A. P. — n.

**Tad nu, ja taws eenaidneeks irr is-
falzis, tad ehdini to; ja winsch is-
flahpis, dsirdini to.**

Reem. 12, 20.

Tanni Wahzsemmes puffe, fur Dahnu Kehninsch walda un ko par Schleswig-Olstein fauz, wihrs dsihwo, kam puspubdele par ziltz

sihimi. Stahstischu jumä, ka scha wihra tehwa-
tehwä, Indrikis wahrda, pee tahdas jiltä sihmes
tizjis.

Indrikam farrä bij ja-eet prett Sweedreem.
Gaddahs kaufchana un Sweedri teel uswarreti.
Zitti behds, zitti nejanda wairä aisdwiltkees. In-
drikis gan arri bij gauschi peekuffis un nogurris,
bet weffels. Winsch tafahs us aiseeschanu un
spirdsinaschanas dehl allus puddeliti iswelf kabbata.
Pascha laikä Sweedris winnam azzis durrahs, kam
abbas kahjas noschautas un kas aplam leelas sah-
pes zeesch. Sirds wihram eeschelohjäh un winsch
pilnu puddeli sneeds mirdamam eenaidneekam, mihi
fazzidams: »djerr brahliti!»

Bet niks Sweedris peelahdetu pischtöhli iswelf
un schauj. Gan nu nabbagam Indrikam gals buhtu
klatht bijis, ja Sweedram rohkäs aplam nebuhtu
trihzejuschas. Schahweens gahje garram un In-
driki neaidnehme.

Zits laikam Sweedri ka traktu sunnu buhtu no-
fittis, bet Indrikis tik ween fazzija: „A re, woi
»tahdu meldinu djirdi? Tad pilnu puddeli telwin
»nedohschu, bet puschpuddeli ween!»

Ta fazzidams, Indrikis isdsehre pats puschpu-
deli un atlittuschu puffs Sweedram detwe.

Kad kehnam scho lectu stahstija, tad winsch
tikke nospreedis, ka lai Indrikam un Indrika pehz-
nahkameem pee jiltä sihmes puschpuddeli peelcekoht
klatht, lai Indrika schehliga sirds wehl behrnu behr-
neem paliktu peeminna.

H. .... g. n.

Pahrweherschatees.

Jesüs Kristus fakka: Ja juhs ne pahrweherschä-
tees un ne tohpeet kà tee behrni, tad juhs debbes-
walstibä ne nahkfeet. (Matt. 18, 3.) — to wahrda
arridsan schee stahsti apleezina ko mahzitajs is Kar-
koves gubernias raksta. Tur bihbeles-beedriba
täpatt kà pee mums fatou darbu strahda, un itt ih-
paschi saldatus, kam Luttera tizziba un swehti raksti
naw, — ar bihbelem jeb ar puschbihbelem apdah-
twina. Kahds saldats no Lattweeschu tautas, kas
lassiht ne mahzeja, pee mahzitaja peenahzis luhdse,
lai winnam puschbihbeli jeb jaunu Testamenti eedoh-
tu, — un kad mahzitajs winnam atbildeja, ko tee
raksti winnam lihdseschoht tadeht ka lassiht ne mah-
zeja, tad schis teize: luhkoschoht eemahzitees lass-
schana, jo jauns puika buhdams A-b-zi effoht zauri
gahjis. Mahzitajs winnu luhgschanu peepildejis to
preeku peedsihwoja, ka schis saldats pehz gadskahr-
tas winnam firsnigi par to dahwanu pateize, tur
klatht peeminneams: Es biju Aims, un spittall
eelitts tur trahpiju weenu zittu saldatu no mannas
tautas, kas manni druzin eemahzija lassiht, kà ka
taggad tschetras lappas no muhsu Kunga un pesti-
taja zeeschanas stahsteem staidri waru idlassiht.
Tahs es tad weenumehr no jauna zauri lassu, luhg-
dams fatou firdi us Deewu mannu debbesfu-tehwu
pazektu, to sw. Ewangeliumu es tad stuhpstu un
lihgsins un preezigä paleeku par to dahrgu mantu
kas nu man' rohkä. — To stahstoht affaras win-
nam no azzim nobirre, un manna sirds, — kà rak-
sta tas mahzitajs, — stawas un teiffchanas pilna
palikke par to leelu schehlastibu, ko Deewä tas Kung
schai dwehselei bij parahdijis. Pehz kahdeem meh-
nescheem es isdferdeju, ka Deewä winnu no schahs
pasaules bij atajzinajis.

Th. H.

B r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas-gubernements auglas waldischanas pusses: Oberlehrer G. Blaesé, Zensor.

No. 128.